

**op 22 mei 2025
Agendapunt ...**

Datum 16 mei 2025
Portefeuillehouder -
Inlichtingen bij [REDACTED] J
Telefoon 06 [REDACTED] J
Onderwerp Gewasbeschermingsmiddelen

Kern van het onderwerp:

De hoogste bestuursrechter heeft in een recente uitspraak bepaald dat negatieve gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen op natuurgebieden niet kunnen worden uitgesloten. Dat betekent dat voor het gebruik van die middelen een voortoets of passende beoordeling moet worden gemaakt. Uit gesprekken met bureaus voor ecologisch advies en onderzoek blijkt dat zij een dergelijke ecologische beoordeling niet kunnen maken, omdat een wetenschappelijk kader ontbreekt. Als gevolg van deze uitspraak kunnen provincies worden geconfronteerd met meer handhavingsverzoeken tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, die veelal niet kunnen worden afgewezen.

Voorstel

1. De AAC en BAC Landelijk Gebied informeren over de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van 2 april 2025, met een duiding van de uitspraak en een beschrijving van de mogelijke impact en het handelingsperspectief.

Aanleiding/context

Op 2 april 2025 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak een uitspraak¹ gedaan in een zaak waarin Milieudefensie aan het college van GS van Drenthe vroeg om handhavend op te treden tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door een lelieteler. Volgens de milieuorganisatie tasten die middelen het nabijgelegen Natura 2000-gebied aan en beschikt de teler niet over een natuurvergunning. De Afdeling oordeelde in deze casus dat er meer onderzoek nodig naar de gevolgen voor de natuur bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de lelieteelt. Uit het beschikbare onderzoek kan namelijk niet uitgesloten worden dat deze middelen negatieve gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden.

Duiding

Uit deze uitspraak volgt dat:

1. Er nog veel onbekend is over mogelijke effecten van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden, maar aan de uitkomst van reeds uitgevoerde onderzoeken² kan in het licht van het voorzorgsbeginsel niet voorbij worden gegaan.
2. De stelling van het college dat een afstand van 250 meter voldoende zou zijn om eventuele effecten op Natura 2000-gebieden uit te sluiten niet wetenschappelijk is onderbouwd.
3. Een voortoets of passende beoordeling had moeten worden gemaakt om significant negatieve gevolgen van het gebruik van de bestrijdingsmiddelen op de betreffende natuurgebieden uit te sluiten.
4. Bij overtreding in dergelijke gevallen de landelijke handhavingsstrategie ([LHS](#)) kan worden toegepast en kan worden begonnen met een waarschuwing.

Uit de uitspraak is niet duidelijk geworden of:

¹ [ABRvS 2 april 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1428](#)

² Voor deze onderzoeken wordt verwezen naar genoemde uitspraak.

op 22 mei 2025

Agendapunt ...Error! No text of specified style in document

1. in het algemeen een individuele teelt (binnen teeltrotatie cyclus van meerdere jaren) een apart project is of dat er sprake is van voortgezet agrarisch gebruik;
2. er een referentiesituatie geldt voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen;
3. er een afstandsgrens kan worden vastgesteld waarbuiten significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Impact

De vaststelling dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zonder omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit gelet op het voorzorgsbeginsel een overtreding kan zijn, kan grote impact hebben op provincies. De impact is niet beperkt tot lelieteelt, maar heeft in beginsel gevolgen voor elk gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Bovendien is er geen afstandsgrens vastgesteld, waarbuiten significant negatieve gevolgen zijn uit te sluiten.

In principe kan dit ertoe leiden dat er veel handhavingsverzoeken worden ingediend en dat er in beginsel gehandhaafd moet worden op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Omdat er nog zo veel onbekend is over de mogelijke effecten van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden is het voor telers praktisch niet mogelijk om een voortoets of passende beoordeling te laten maken voor het gebruik van de gewasbeschermingsmiddelen en moet het gebruik dan dus worden gestaakt.

Ontwikkelingen bij provincies en Rijk

Op dit moment ligt er geen opdracht van provincies aan het IPO voor een IPO-inzet op gewasbeschermingsmiddelen. De AAC LG van 6 maart 2025 heeft wel (samen met de AAC R&L) opdracht gegeven tot het opstellen van een beeld- en oordeelsvormende integrale IPO-notitie gewasbeschermingsmiddelen om te komen tot een – waar mogelijk of noodzakelijk – gezamenlijke inzet. Deze integrale IPO-notitie wordt in augustus verwacht.

Naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling is door het IPO besloten om vooruitlopend op een mogelijke formele IPO-inzet, dit positioneringsstuk voor de Beleidsmedewerkers VTH & Aerius op te stellen. Ook is door het IPO contact gezocht met het LVVN/Agro om te bespreken wat er naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling moet gebeuren en wie wat kan oppakken. Tot nu toe heeft er nog geen overleg plaatsgevonden. Wel heeft de minister van LVVN de Kamer geïnformeerd³ naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling van 2 april 2025.

Veehouderijen die (met gebruikmaking van de LBV(+)) de activiteiten staken, schakelen soms om naar akkerbouw. De (nieuwe) akkerbouwbedrijven kunnen natuurvergunningplichtig blijken te zijn, terwijl niet zeker is dat een eventueel benodigde vergunning kan worden verleend.

Op 15 mei 2025 vond een Kamerdebat plaats over gewasbeschermingsmiddelen plaats. In dat debat is in algemene zin over gewasbeschermingsmiddelen gesproken aan de hand van verschillende stukken⁴.

³ <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2025D20791>

⁴ https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/plenaire_vergaderingen/details/activiteit?id=2025A02864

op 22 mei 2025

Agendapunt ...Error! No text of specified style in document

Handelingsperspectief

De uitspraak van de Afdeling kan voor verschillende milieuorganisaties aanleiding zijn om (meer) handhavingsverzoeken in te dienen tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zonder voortoets en zonder vergunning. Provincies dienen hiermee rekening te houden en zich op voor te bereiden. Zoals de Afdeling in haar uitspraak heeft aangegeven, kan op grond van de LHS in eerste instantie worden volstaan met een waarschuwing. Voorts is van belang dat voor zover het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gebeurt op grond van een onherroepelijk beheerplan, mogelijk daarop een beroep kan worden voldaan. Zie in dit verband [Rechtbank Overijssel 5 juni 2024, ECLI:NL:RBOVE:2024:2943](#). Tegen deze uitspraak is wel hoger beroep ingesteld, maar in hoger beroep is nog geen uitspraak gedaan.

Aandachtspunt is dat het in deze rechtszaak gaat om de verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen vanuit lelieteelt via de lucht in relatie tot bescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast vindt er ook emissie plaats via water en vanuit andere teelten en wordt er een relatie gelegd met gezondheid en bescherming van grond- en oppervlaktewateren. Ook hier hebben provincies een taak. Daarom is er eerder al een opdracht gegeven door de AAC R&L en LG voor een verkenning van de rollen/taken van provincies ten aanzien van gewasbeschermingsmiddelen. Dit komt na de zomer in de AAC en BAC R&L en LG.

Vervolg

Op grond van de beeld- en oordeelsvormende integrale IPO-notitie gewasbeschermingsmiddelen dient besloten te worden of er wordt gekomen tot een gezamenlijke IPO-inzet. Tot die tijd zal het IPO in ieder geval op hoofdlijnen de ontwikkelingen op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen bij provincies en Rijk volgen en bij het Rijk aandringen op het opstellen van een beoordelingskader voor het maken van een voortoets of passende beoordeling voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

T

Valt buiten reikwijdte van het verzoek